

BUIZENZONE EEMSDDELTA

Mr. LIESBETH HOLTZ-RUSSEL

Advocaat ruimtelijk bestuursrecht en milieurecht

Eemshaven

Aanleg buizenzone (Bron: www.provinciegroningen.nl)

Chemiepark Delfzijl

Beknopte beschrijving van doel, procedure, effecten en (financiële) compensatie

1. INHOUD PROJECT

Aanleg van ondergrondse transportverbinding (buisleidingen) tussen Eemshaven en Oosterhorn Delfzijl ten behoeve van onderlinge uitwisseling van energie, gassen en vloeistoffen¹. Daarnaast transport van vloeistoffen naar Delfzijl die door diepzeeschepen in Eemshaven worden aangeleverd (haven in Delfzijl is niet diep genoeg voor dergelijke schepen).

Buizenzone biedt ruimte voor 25 buisleidingen met diameter tot max. 200 cm (in de regel ca 120 cm).

Lengte van de buizenzone varieert, afhankelijk van het gekozen tracé, tussen de 23 en 27 km en gaat dwars door agrarisch gebied.

De uiteinden van de buizenzone sluiten aan op de industrieterreinen van de Eemshaven en Oosterhorn Delfzijl.

Binnendijks: zonebreedte 50 meter (inclusief werkstrook), gronddekking 2 meter en streefstand tussen de buisleidingen 1 meter.

Buitendijks: fysieke breedte 100 meter, gronddekking 3 meter en afstand tussen de buisleidingen meer dan 1 meter.

Worst case scenario: in de eerste tien jaar elk jaar 1 leiding.

Verwachting: in het eerste jaar twee leidingen, daarna om de drie jaar een leiding.

Uitvoering in de vorm van *buisleidingenstrook* (zone waarbij eigendomssituatie van de grond gehandhaafd blijft en benodigde grond wordt verhuurd aan beherende organisatie), of *buisleidingenstraat* (waarbij grond van buizenzone eigendom wordt van beherende organisatie), of combinatie daarvan.

2. INITIATIEFNEMER

Stichting UFO- BED, opgericht door de Noordelijke Ontwikkelingsmaatschappij (NOM) en Groninger Seaports. Inmiddels zijn ook Nuon, Buisleidingenstraat Zuidwest Nederland, netwerkbeheerder Enexis en Aannemersbedrijf Hak participant.

¹ o.a. (aard)gas, stikstof, CO₂, energie en telecomkabels, water, benzine en diesel.

3. PROCEDURE

3.1 Algemeen

Project Buizenzone Eemshaven is aangemerkt als project van provinciaal belang waarvoor in Provinciaal Omgevingsplan ruimte is gereserveerd.

Planologische regeling: provinciaal inpassingsplan (PIP).
Bevoegd gezag: Provinciale Staten.

3.2 MER , Passende beoordeling en LER

Voorafgaande aan PIP:

- beoordeling milieugevolgen via m.e.r. procedure. In Milieu Effectrapport (MER) worden per alternatief tracé gevolgen beoordeeld voor landbouw, lucht, bodem, water, landschap en cultuurhistorie, natuur, woon- en leefmilieu, energie, ruimtebeslag en externe veiligheid.
- passende beoordeling in het kader van Natuurbeschermingswet waarin gevolgen voor Natura 2000-gebieden Waddenzee (NL), Hund und Paapsland (DL) en Unterems (DL) zijn onderzocht. Passende beoordeling is als bijlage 8 bij het MER gevoegd.
- separate beoordeling effecten voor landbouwbedrijven in Landbouw Effect Rapport (LER).
- maatschappelijke kosten-baten analyse (MKBA). Deze maakt formeel geen deel uit van procedure.

Het MER en LER liggen voor inspraak ter inzage **vanaf 6 oktober tot en met 16 november a.s.** Tot laatstgenoemde datum kan iedereen opmerkingen maken bij Gedeputeerde Staten, schriftelijk danwel (na telefonische afspraak) mondeling.
Commissie voor de m.e.r. zal eveneens haar advies t.a.v. MER geven.

3.3 Provinciaal inpassingsplan

Na m.e.r wordt tracé keuze bepaald en daarop toegesneden ontwerp provinciaal inpassingsplan opgesteld.

Rechtsmiddelen tegen PIP: zienswijze (door een ieder) bij Gedeputeerde Staten tegen ontwerp plan gedurende termijn van 6 weken dat het ontwerp ter inzage ligt. Daarna: beroep (door belanghebbenden) bij Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State tegen definitieve plan gedurende 6 weken na bekendmaking. Geen zienswijze ingediend, dan ook geen beroepsrecht, tenzij het betrokkene redelijkerwijs niet valt te verwijten dat hij geen zienswijze had ingediend. Verder kan beroep zich enkel richten tegen onderdelen van het plan waartegen ook de zienswijze zich richtte (onderdelenfuik).

Wordt bij voorzitter Afdeling Bestuursrechtspraak tijdens beroepstermijn voorlopige voorziening gevraagd dan treedt PIP niet in werking voordat voorzitter op het verzoek heeft beslist.

3.4 Uitvoeringsbesluiten: provinciale coördinatie-regeling?

Voor daadwerkelijke uitvoering van het project is omgevingsvergunning met toestemmingen voor verschillende uit te voeren activiteiten nodig en mogelijk nog andere vergunningen en/of ontheffingen. Ook daartegen staan rechtsmiddelen open. Door middel van toepassing van de provinciale coördinatie-regeling uit wet ruimtelijke ordening (Wro) bestaat mogelijkheid besluitvorming (PIP en uitvoeringsbesluiten of alleen de uitvoeringsbesluiten) te coördineren. Coördinatie houdt in dat besluiten tegelijk dezelfde procedure doorlopen. Of van provinciale coördinatie-regeling gebruik wordt gemaakt is niet duidelijk.

3.5 Crisis en herstelwet

Niet uitgesloten dat op het project Buizenzone Eemshaven de Crisis- en Herstelwet van toepassing is (gebiedsontwikkeling en werk van provinciaal belang), waaruit procesrechtelijke beperkingen voor beroepsgerechtigden voortvloeien. De belangrijkste: de plicht om in het beroepschrift direct alle beroepsgronden te noemen (geen pro forma beroep en geen nadere beroepsgronden na beroepstermijn) en de relativiteitseis (geen vernietiging besluit vanwege schending norm die niet strekt ter bescherming belangen van degene die zich op normschending beroept).

4. HET LANDBOUW EFFECT RAPPORT (opgesteld door Grontmij)

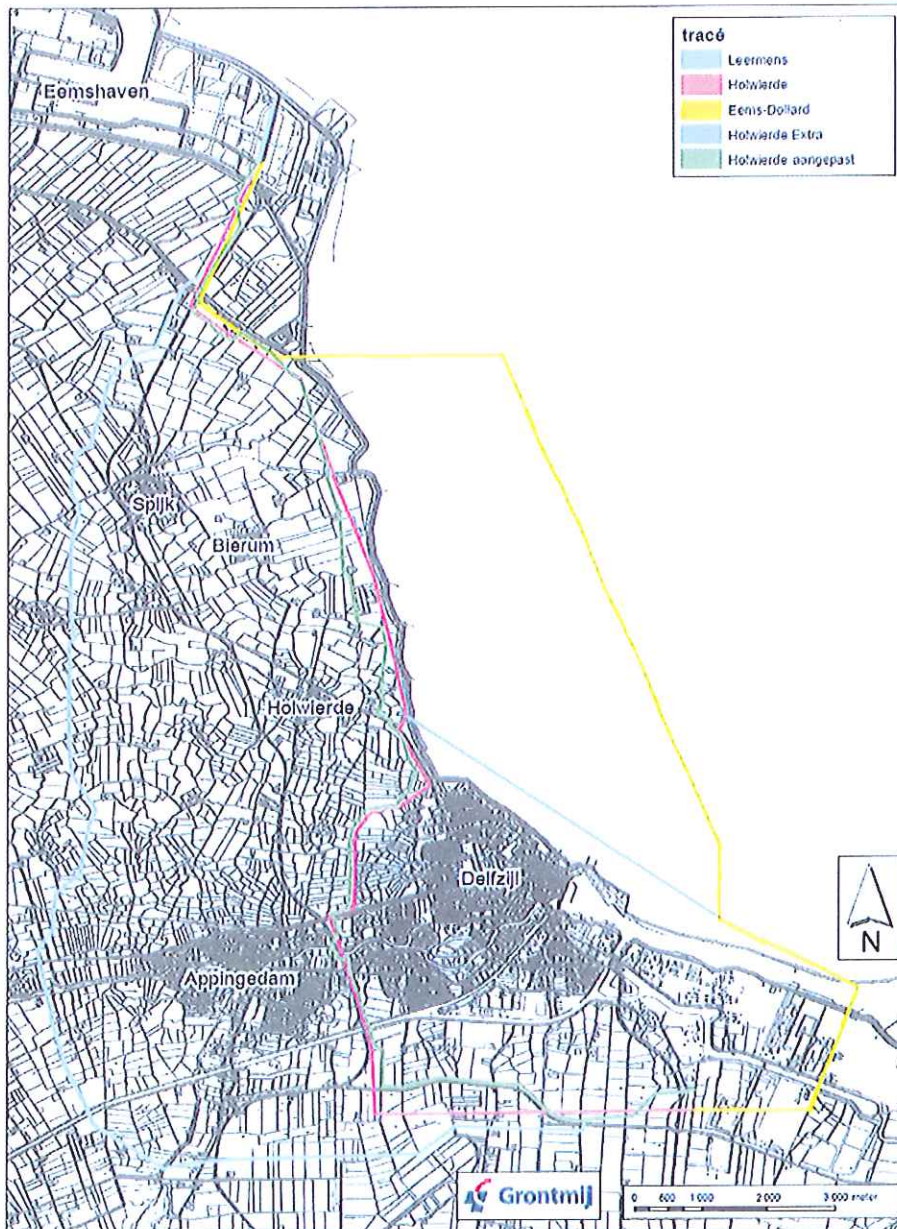
4.1 Doel

Het landbouw belang een volwaardige (niet: doorslaggevende!) rol te laten spelen in de besluitvorming.

4.2 Beoordeelde tracés

In het Provinciaal Omgevingsplan (POP) zijn 3 tracés opgenomen die in MER/LER zijn beoordeeld. Daarnaast nog 2 extra tracés beoordeeld:

- Leermens (POP tracé van 26,5 km)
- Holwierde (POP tracé van 22 km)
- Eems-Dollard (POP tracé van 19,5 km)
- Holwierde aangepast (22,5 km)
- Holwierde extra (18,5 km)

Niet beoordeeld: tracé Appingedam-West (voorgesteld door commissie m.e.r voor geval Holwierde tracé tussen Appingedam en Delfzijl moeilijk inpasbaar is, hetgeen volgens Grontmij niet het geval is) en tracé Kweldervariant (door sommigen aangedragen, maar volgens Grontmij niet reëel vanwege kosten, uitvoeringsproblemen en impact op Natura 2000- gebied).

4.3 Effecten voor landbouwbedrijven

4.3.1 *Gebiedsindelingen*

T.a.v. bodemopbouw onderscheidt LER drie subregio's:

- de inpolderingen (beste cultuurgronden van Nederland, geschikt voor alle gewassen);
- het Kwelderwallengebied (goede landbouwgronden maar minder goed dan de inpolderingen);
- het Knip- en klei-op-veen-gebied (niet geschikt als bouwland, wel als grasland).

T.a.v. landbouwgebied onderscheidt LER drie gebieden:

- Bouwhoek (inpoldering en kwelderwallen);
- Kleiweide (kwelderwallen en knipklei);
- Knip-en-klei-op-veen (knip en klei op veen).

4.3.2 *Concrete gevolgen voor agrarische bedrijven*

Gevolgen treden op in aanlegfase en in gebruiksfase:

- ernstige bodemverstoringen (waarbij er onvoldoende hersteltijd zal zijn) ;
- slechte waterhuishouding o.a. door doorsnijden drainagesysteem (gevolg: verrotting gewassen en bacterieziekten);
- verzilting;
- verkleining percelen en ongunstige overhoeken;
- slechte bereikbaarheid van de bedrijven met name in aanlegfase;
- areaalverlies;
- hinder;
- waardevermindering agrarische percelen

Gevolgen zijn dermate groot dat voortzetting agrarisch gebruik in buizenzone veelal niet mogelijk zal zijn. In Bouwhoek hebben Holwierde- en Leermens tracé het meest negatieve effect op de kavelstructuur. Holwierdetracé is (gezien lengte) meest ongunstig tracé in dit gebied. Uitplaatsing landbouwers is geen optie omdat het (nagenoeg) onmogelijk is elders een nieuw bedrijf te starten met dezelfde gunstige bodemgesteldheid, ligging en klimatologische omstandigheden. Voor landbouwers in dit gebied is een tracé dat bestaande reeds versturende lijnen in gebied volgt (zoals N33) betere optie.

Daarnaast spelen autonome ontwikkelingen: ontwikkelingen die plaats hebben los van het project. In dat verband is ontwerp Structuurvisie Buizenzone van het Rijk van belang waarin ook ruimteclaim wordt gelegd voor buisleidingen van nationaal belang ten behoeve van vervoer gevaarlijke stoffen. Die buizenzone staat los van project Buizenzone Eemdelta.

Het nationale tracé naar de Eemshaven valt samen met het Leermenstracé uit Project Buizenzone Eemdelta. Bij keuze voor dit tracé zal mogelijkheid van bundeling/combinatie worden onderzocht.

4.4 (Financiële) compensatie

4.4.1 Voortgang agrarisch gebruik

Uitvoering door middel van buizenstrook: huidige eigenaren grond blijven eigenaar van de grond. Zone is nevenfunctie naast agrarische bestemming. Ten behoeve van buizenzone wordt zakelijk recht gevestigd. Beperkt agrarisch hergebruik als grasland of als bouwland ten behoeve van graangewassen.

Vergoedingen:

- gebruiksvergoeding buizenzone;
 - werkstrookvergoeding;
 - vergoeding inkomensderving permanente en incidentele gewassenschade in de komende 25 jaar
- } obv LTO Gasunie normen
geldend vanaf 01-09-2010
- overige jaarlijkse kosten (extra administratieve lasten) begroot op € 1.000,= per ondernemer per jaar gedurende 25 opeenvolgende jaren;
 - vermogensschade in verband met waardedaling voor zover niet gecompenseerd door gebruiksvergoeding. Vergoeding koppelen aan grondprijs.

NB: indien geen overeenstemming wordt bereikt is wellicht het opleggen van gedoogverplichting ingevolge Belemmeringenwet Privaatrecht mogelijk.

4.2.2 Uit productie nemen buizenzone

Uitvoering door middel van buizenstraat: buizenzone wordt eigendom beherende organisatie. Buizenzone wordt hoofdfunctie voor bestemming grond. Grootschalige herverkaveling in combinatie met uitplaatsing bedrijven.

Minnelijke verwerving op basis van volledige schadeloosstelling (let wel: bij geen overeenstemming over verwerving is gedwongen onteigening ultieme mogelijkheid).

Agrarisch hergebruik van de zone niet mogelijk.

Vergoedingen:

- vergoeding inkomstenverlies bij tijdelijk areaalverlies;
- verwerving grond op basis van waarde in vrije economisch verkeer bij agrarische bestemming.

Gehanteerde grondprijs per m²:

- Bouwhoek € 6,50,
- Kleiweide € 5,= en
- Knip-en-klei-op-veen: € 4,=

5. RESULTATEN MER/LER en MKBA

Holwiedertracé uit POP niet uitvoerbaar vanwege veiligheid kustverdediging en kruisen woningen. Eems-Dollard en Holwierde-extra zijn meest gunstige tracés voor landbouw maar worden vanwege milieutechnische en financiële risico's niet wenselijk geacht. Leermens tracé en tracé Holwierde Aangepast zijn meest ongunstig voor landbouw maar zijn met overheidssteun rendabel bevonden. Bestuurlijke afweging zal zich naar alle waarschijnlijkheid dan ook op deze laatste twee tracés toespitsen.

6. MENGEN IN PROCEDURE VERSTANDIG OF NIET?

De landbouwkundige belangen zijn enorm; in sommige gevallen staat zelfs het voortbestaan van bedrijven op het spel. Om die reden en in verband met informatievoorziening is inmenging in de procedure aan te bevelen. Van belang is de keuzes, onderbouwing, aannames, uitgangspunten en conclusies kritisch tegen het licht te houden: klopt het allemaal wat er wordt beweerd? Is er binnen de tracés nog ruimte voor varianten? Een kleine opschuiving kan soms al grote knelpunten voor landbouw wegnemen.

Een belangrijk punt is de uitvoerbaarheid. Planologische inpassing van de buizenzone is een project van jaren; hoe reëel is het dat het project binnen de planperiode van 10 jaar kan worden uitgevoerd? De aanlegfase bestrijkt zelfs een periode van 25 jaar. In die tijd kan de maatschappelijke, economische en/of financiële situatie zijn gewijzigd.

Hoe groter het verzet, hoe langer de procedure duurt en hoe moeilijker het wordt het project gerealiseerd te krijgen. Dat kan de onderhandelingspositie gunstig beïnvloeden.

Of de buizenzone uiteindelijk volgens de plannen wordt aangelegd, valt dus nog te bezien. Het is in ieder geval veel te vroeg deze nu al als een voldongen feit te beschouwen.